

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Sensus frænandi, & mortificandi, motiva. Sensus animi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

§. II.

Sensus frænandi, & mortificandi,
motiva.

Inspiravit in faciem ejus spiraculum vi-
tae. Gen. 2. 7. S. Ambros. ep. 42. Nunc
intellige, quâ causâ Dominus Deus insufflavit
in faciem hominis: ibi enim sensus omnis; ibi
sedes, atque illecebra, delectationis; in oculis,
auribus, naribus, atque in ore: ut sensus nostros
adversus delectationem fortiores faceret.

Vade, & proficiscere in Mesopotamiam
in domum Bathuel. Gen. 28. 2. Bathuel sa-
pientia dicitur, interpretatione Latinâ filia
Dei. In domum ergo sapientiæ mittitur Ja-
cob; & accipere jubetur uxorem è filiabus La-
ban; qui habitabat in Charran, quod significat
cavernas: in quibus species est sensuum, qui
sunt tanquam in cavernis corporis: auditus in
auribus, odoratus in naribus, in ore sapor unde
ei dicit Rebecca, habitaturum paucos dies cum
illo, non multò tempore; nè corporeis colore-
tur voluptatibus, & sæculi capiatur illecebris.
S. Ambros. l. de fuga sæculi c. 4.

Curremus in odorem unguentorum tuo-
rum. Cant. 1. 3. Nunc interim, ut videretur,
sponsa consociatis sibi adolescentulis multis, ab
uno solo sensu, id est, odoratu tantummodò
capta; currere se in odorem unguentorum
sponsi, commemorat. Quid, putas agent;
tùm & audituræ earum, & visum, & tactum,
gustumque, occupaverit verbum DEI? & sin-
gulis quibusque sensibus, virtutes ex se com-
petentes naturæ earum, capacitatiq; præbue-
rit: ita ut oculus, si videre potuerit gloriam
ejus, gloriam tanquam Unigeniti à Patre; aliud
ultrâ jam videre nolit: neque auditus aliud,
quàm verbum vitæ, & salutis, audire. Sed &
cujus manus palpaverit de verbo vitæ; nihil
ultrâ materiale, nihil fragile, caducumque, pal-
pavit. Nec Gustus cum gustaverit bonum ver-
bum Dei, carnemque ejus, & Panem, qui de
coelo descendit; aliud quid post hæc gustare
patietur. Præ dulcedine namque illius, & sua-
vitate, omnis reliquus ei sapor asper videbitur,
& amarus: & ideo hoc solum vescetur, Orige-
nes hom. 1. in Cant. hic.

Ascendit mors per fenestras. Jerem. 9.
21. Et domum ingreditur; cum per sensus
corporis concupiscentia veniens habitaculum
intra mentis. S. Gregor. mor. l. 21. 2.

Quantalibet virtute mens polleat, quantalibet
gravitate vigeat; carnales tamen sensus
puerile quiddam exterius perstrepunt: & nisi
interioris gravitatis pondere, & quasi juvenili
quoddam vigore, refrænentur; ad fluxa quæque,
& levia, mentem enervem trahunt. Idem
ibidem.

Si sciret Paterfamilias, quâ horâ fur
venturus esset, &c. Matth. 24. 43. Pater-
familias est spiritus rationalis, videlicet anima
nostra; cujus familia sunt cogitationes, affectio-
nes, & opera: domus verò ejus, corpus hoc
est corruptibile: fur verò est tentator. Debet
ergo spiritus noster incessabiliter vigilare; nè

diabolus per fenestras corporis, id est, per sensus
exteriore, introeat habitaculum animæ; neque
perfordiat illud, inducendo laqueos tentationum
per corpus. Dion. Carth. hic.

Quis inter tot passiones hujus corporis, in-
ter tantas illecebras hujus sæculi; tutum, atque
intemeratum, servare potest vestigium? Respexit
oculus, & sensum mentis evertit: audivit auris;
& intentionem flexit: inhalavit odor; & co-
gitationem impedit: os libavit; & crimen red-
didit: tactus contigit; & ignem adolevit. S.
Ambros. l. de fuga sæculi c. 1.

Quid autem amo, cum, te amo non spe-
ciem corporis, nec decus temporis, nec dulces
melodias non manna, & mella: non hæc amo,
cum Deum meum amo. Et tamen amo quan-
dam lucem, & quandam vocem, & quandam
odorem, & quandam cibum, & quandam am-
plexum; cum amo Deum meum, lucem, vocem,
odorem, cibum, amplexum, interioris
hominis mei: ubi fulget animæ meæ, quod non
capit locus; & ubi sonat, quod non rapit tem-
pus; & ubi olet, quod non spargit flatus; &
ubi sapit, quod non minuit edacitas; & ubi ha-
ret, quod non divellit satietas. Hoc est, quod
amo, cum Deum meum amo. S. August.
Conf. l. 10 c. 6.

Serò te amavi pulchritudo tam antiqua, &
tam nova! serò te amavi! Ecce intus eras, &
ego foris; & ibi te quarebam; & in ista for-
mosa, quæ fecisti, deformis iruebam. Mecum
eras, & tecum non eram. Ea me tenebant lon-
gè à te, quæ, si in te non essent, non essent. Vo-
casti, & clamasti; & rupisti furditatem meam.
Coruscasti, splenduidisti; & fugasti cœcitate
meam. Fragrasti; & duxi spiritum; & anhe-
lo tibi Gustavi; & esurio, sitio. Tetigisti me; &
exarsi in pacem tuam. Id. ibid. c. 27.

Animus magis amandus, quam corpus.
Quid huic adversatur? Sensus. Resistendum
ergo sensibus totis animi viribus? liquet. Quid
si sensibilia nimium delectent? fiat, ut non de-
lectent. Unde fit? consuetudine iis cavendis,
appetendique meliora. Id. ep. 151.

Et oculos, & os, & auditum, propterea
posuit in nobis Deus; ut omnia ipsi membra
servirent: ut, quæ ipsius sunt, audiamus; quæ
ipsius, loquamur; quæ ipsius semper operemur;
eique laudes canamus assiduas, & gratias per
cuncta referamus. Sanct. Chrysost. hom. 2. in
Matth. c. 1.

Non sensus accepimus ad mortem, sed ad
vitam sempiternam. Ob id enim dati sunt
oculi; ut cœlestia, atque terrena contemplan-
tes, inde gratias immortales Deo maximo age-
remus. Ob id aures affixæ; ut, quæ honesta,
& laude digna; nobisque, & cæteris, profutura
sunt, auscultaremus. Ob id os efformatum,
dentibus, & labiis, duobus veluti claustris ob-
septum; nè quidquam temerè effuieremus; sed
graviter, graviter omnia, atque prudenter, elo-
queremur, ad summi illius omnium Conditoris
præconium, & laudes. Philo Carpath. in
Cant. 4.

Si oculos tuos avertis, nè videant vanita-
tes, nè mulieris aspiciant pulchritudinem in
peccati

peccati lequeum; neque concupiscibilia quæque intueantur; oculos circumcidisti tuos. Si obturas aures, ne audiant obrectatores, obscœnaque carmina: si à nitore & odoramentis voluptuosius odoratum amoves: si à potatione superflua, & à lautioribus ferculis, atque ab omni abundantia ciborum, cohibes appetitum: si ab universis muneribus, contrectationibus impudicis, & percussionibus, manus excutias: procul dubiò in his omnibus, aures, nares, os, & manus, carnis spiritaliter circumcidisti. S. Laur. Just. in Circumc. D.

Anima nec se, nec Deum, cognoscit; nisi se retrahat ab omnibus sensibus carnis, tanquam eam impediens. Sancti Bonaventura f. 9.

Quisquis foris sensus suos per timorem Dei à delectatione carnis non restringit; quæ sit interni boni dulcedo, gustare non poterit. Hugo à S. Vict. in Pf. 13.

In vesperis cantantur quinque Psalmi, propter quinque sensus: ut videlicet, quod per quinque sensus corporis commissum est, per quinque Psalmorum cantionem dimittatur. Beletus ration. div. offic. c. 52.

Obstrue quinque fenestras; ut luceat domus, & habitans eam. Proverbium Arabicum centur. 1. n. 9.

Sensus animi.

Sicut in corpore quinque corporei sensus sunt, ita in anima sunt quinque sensus spirituales: Visus est Fides: Auditus obedientia: Gustus amor: Olfactus spes: Tactus patientia. Anima in peccato jacens, hos omnes sensus ligatos habet: ita enim credit, acsi non crederet; ita sperat, acsi non speraret, absque obedientia, patientia, & amore. S. Bernardus l. de quinque Sensibus.

TITULUS XVII. SEPULCHRA.

§. I.

Propriè nostrum.

ADvena sum, & peregrinus apud vos: date mihi jus sepulchri. Gen. 23. 4. dicebat Abraham ad habitatores Heth. Sciant divites, nobiles, principes, reges, speciali jure, præ omni possessione, vocare sepulchrum suum, quod diutissime possideant. Alvarez Illustr. 309.

Confirmatus est ager Sc. Gen. 23. 17. Abraham in Chanaan non habuit domum, non agrum proprium, sed tantum sepulchrum proprium: quia volebat, Dei monitu, esse peregrinus in vita, tendereque in caelum. In morte autem, quasi interminio, ac confinio caeli, proprium sibi, suorumque fidelium, poposcit locum: ne cum infidelibus requiesceret. Cornelius hic.

Repositus est in loculo. Gen. 50. 25. Abul: loculus dicitur parvus locus; & significat sepulturam, quæ parva est, quia ad mensuram hominis fit. Alia autem loca, in quibus homo vivus manere solebat, spatiosa sunt; ut domus. Eadem arcula, quæ Pro-reges, & reges claudit; claudet ossa mendici, vel miseri servi. Urna Joseph aularum compendium; & adhuc locus est pro hospitibus vermicibus. Alvarez Illustr. 368.

Sepulchra eorum domus illorum. Pf. 48. 12. Nam, amplissima licet palatia, superbæque alia ædificia, non domus sunt, sed hospitia; in quibus paucos annos habitant: in sepulchris vero manent usque ad Judicium. Barradius l. 4. l. 5. c. 11.

§. II.

Sepulchrum Adami sub Cruce Christi.

Christi sanguine conspersa creditur calvaria; qui sub loco, quod crux Domini fixa est, hujusmodi. Sacra. Tom. II.

matus traditur ab antiquis. Sancti Cyprianus de Rurr. Chr.

S. Ambrosius ep. 19. in monte Golgotha sepulchrum ait Adamum.

Antiquorum relatione refertur; quod Adam primus homo in ipso loco, ubi crux fixa est, fuerit aliquando sepultus: & ideo Calvaria locum dictum esse; quia caput humani generis ibi dicitur esse sepultum. Et verè non incongruè creditur: quia ibi erectus sit medicus, ubi jacebat ægrotus Sc. S. August. ser. 6. D. 1. Quadr.

Communis Patrum sententia est, cranium Adæ sepultum esse in monte Calvaria; ut ibi Crucifixi sanguine rigaretur. Cornelius in Gen. 5. 2.

§. III.

Miscellanea.

Mortuus est Moyses servus Domini, & non cognovit homo sepulchrum ejus. Deut. 34. 5. 6. Et cur latet tanti viri tumulus? cur non splendidum ei erigitur marmor cum insculpta virga, tot prodigiorum patratrice? S. Ambros. l. de Cain, & Abel: Sepulchrum Moyfi nemo novit, quia vitam ejus omnes noverunt. En amplissimum Mausolæum; quod nulla vetustas, nullus imber, non aquilo, diruere poterit. Alvarez Illustr. 354.

Et circuibunt in platea plangentes. Eccl. 12. 5. Propriè accipias hunc circuitum: quia solebant circuire sepulchra, tam Gentiles, quam Christiani. Unde S. Hieron. in c. 40. Ezech. dum esset Romæ, solebam cum cœteris ejusdem ætatis, diebus Dominicis sepulchra Apostolorum, & Martyrum, circuire. Cornelius hic.

Efferebatur filius unicus matris suæ. Luc. 7. 12. Efferebatur extra urbem humanus.